

Leo Filippov
Rannarahva Selts
srselts@gmail.com

Teie 04.03.2025

Meie 12.05.2025 nr 13-3/373-24

Vastuskiri

Täname seisukoha esitamise eest Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu trassialternatiivide kohta.

Hetkel oleme Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu koostamise etapis, mille käigus kaalutakse tulevasele elektriliinile erinevaid võimalikke asukohti. Selleks, et oleks võimalik asukohti omavahel võrrelda ja tagada kõigile huvitatud isikutele ja laiemale avalikkusele tõhusad võimalused kaasa rääkida, on esialgsed alternatiivsed asukohad avalikustatud.

Tulenevalt planeeringumenetluse vältel täpsustunud asjaoludest ja trassialternatiivide kohta esitatud suurest hulgast ettepanekutest planeerida Saaremaale üks õhuliin esitas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium Elering ASle ettepaneku kaaluda võimalusi Saaremaale kahe õhuliini asemel ühe rajamiseks.

Elering ASi põhjendatud hinnangust selgub, et arvestades planeeringu eesmärki ja kaaludes võimalikke riske muuhulgas varustuskindluse tagamisega on võimalik planeeringu eesmärke saavutada ka ühe 330-kilovoldise liiniga. See tähendab, et Saaremaale ning ranniku uue alajaama ja Lihula uue alajaama vahele planeeritakse üks 330 kV liinikoridor. Õhuliini trassikoridori laiuseks planeeringus jääb 140 m, maakaabli trassikoridori laiuseks 20 m ja merekaabli trassikoridori laiuseks 432 m. Tegelik ruumivajadus saab olema väiksem, sest planeeringu käigus arvestatakse laiemate koridoridega, et projekteerimisel oleks võimalik asukohta täpsustada.

Maakaabli ettepaneku osas selgitame, et Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu raames kogu trassi ulatuses maakaabli alternatiivi sisse ei tooda. Küll aga koostatakse planeeringulahendusse kirjeldus, kus selgitatakse, miks ei saa ühe krundi piires minna maakaablist ja miks ei ole üleüldiselt ühiskonna jaoks mõistlik, kui 330 kV liin on suures osas maakaablis.

Lisaks selgitame, et õhuliine kasutatakse kõrgepinge elektrisüsteemides eelkõige järgmistel põhjustel:

- Õhuliinid on pikema elueaga. Nimelt projekteeritakse ja rajatakse õhuliine 60 aastase elueaga, samal ajal kui maa- või merekaabli eluiga ei ületa 40 aastat.
- Õhuliin on palju vastupidavam ja lihtsamini parandatavam. Õhuliini saab parandada tundidega, kaableid nädalatega. Kaablite parandamiseks ning ühendamiseks kasutatakse ühendusmuhve, mille tegemine kõrgepingetaristus on pikk ja aeganõudev töö.

- Õhuliini läbilaskevõime on kaks korda suurem kui maakaablil. Kaablite isoleerivate omaduste tõttu ei saa sama energiahulka kanda üle kaablis.
- Sama läbilaskevõime juures on õhuliin maakaablist 10 korda odavam. Kuna taristut rajatakse ühiskonnale, siis eeldus on, et rajatav taristu mõju elektri koguhinnale on võimalikult väike. Ühendus tuleb luua ühiskonnale kõige mõistlikuma kuluga.

Võttes arvesse eelpool toodud loetelu, eelistatakse õhuliine.

Nõustume, et metsa raadamine peaks olema võimalikult väike ning seetõttu eelistame planeeringus ka olemasolevat trassi ning metsamaadele põllumaid.

Selgitame, et ühendus otse Lätti ei lähe, vaid ühendatakse ka olemasoleva Saaremaa võrguga Lääne-Saaremaa uues alajaamas. Täpsemalt saab kirjeldada, et kõik jaotusvõrgud ühenduvad ka ülekandevõrguga ning jaotusvõrkude pudelikaela leevenedes liigub pudelikael ülekandevõrku. Elering on tänaseks hetkeks ehitanud uued 110kV liinid mandrilt üle Muhumaa Saaremaale, kuid ka nende ülekande võimsus on juba hetkel piiratud nii, et üheski saartel asuvas alajaamas ei ole võimalik liituda rohkem kui 4MW võimsusega (täpsem teave Eleringi vabade võimsuste kaardirakenduses: vla.elering.ee). Võrdluseks, et ainuüksi jaanuar 2024 andmetel on Saaremaal Elektrilevi võrku ühendatud 29MW päiksetootmist (allikas: <https://elektrilevi.ee/et/uudised/2023-aasta-tootmisrekordid-elektrilevi-vorgus>) ja seega saaks tootmine tõusta kokku u 15% ka kõigi jaotusvõrgu tugevduste tegemisel, kuna siis muutub piiravaks ülekandevõrk. Peale Eesti-Läti neljanda ühenduse rajamist ei ole enam pudelikaelaks ülekandevõrk ja Eleringi hinnangul suureneb Saaremaal olemasolevas 110kV võrgus summaarne liidetav koguvõimsus tootmiseks 50-100MW. Samal ajal tekib ka võimalus ühenduda 330kV võrguga, kus energiahulgad on piisavad toetamaks veel suurusjärgu suuremahulisemat tootmist ja/või tarbimist.

Biosfääri programmiala ei esita meie hinnangul tegevuse kavandamisele konkreetseid nõudeid. Kindlasti ei ole see võrreldav direktiivide või õigusaktidega, millel põhinevad muud tegevusi reguleerivad dokumendid. Biosfääriala kuulub UNESCO valitsustevahelisse teadusprogrammi ja seda võib sisuliselt võrrelda strateegia või arengukavaga, millel on oma missioon ja visioon. Programmiala eesmärgid on suhteliselt üldiselt sõnastatud ning annavad tegevustele indikatiivse suuna. Õigusaktidega kehtestatud nõuded seavad tegevuse kavandamisele oluliselt rangemad piirid. Eeltoodust tulenevalt ei ole biosfääriala kajastamine planeeringu kaartidel põhjendatud.

Elering AS on toonud välja elektrivõrgu 2025-2034 arengukavas analüüsi "Eesti - Läti neljanda ühenduse trassikulgemise valik" ning koos arvutustega argumenteerinud, miks on üle saart kulgev trassiühendus parim võimalik lahendus.

Ühtlasi juhime tähelepanu, et hetkel on käimas planeerimisprotsess ning täpsustamisel on visandatud trassikoridoride alternatiivid, mida omavahel võrreldakse ja mille erinevaid mõjusid hinnatakse (sotsiaalsed, majanduslikud, kultuurilised ja keskkonnamõjud). Alternatiivide võrdlemisel on sisendiks ka Teie poolt esitatud informatsioon. Uuringute läbiviimise, alternatiivide võrdlemise ja mõjude hindamise tulemusel selgitavad eksperdid välja sobivaima trassikoridori alternatiivi, mis selgub eeldatavasti järgmise aasta alguses. Sobivaima trassikoridori planeeringulahendust tutvustatakse avalikul väljapanekul ja arutelul, mille toimumisest teavitame nii personaalselt kui ka avalike infokanalite kaudu.

Eesti-Läti neljas elektriühendus loob eeldused Eesti taastuvenergia ekspordiks ja sobivas turuolukorras soodsa elektrienergia impordiks ning tugevdab riigi energiajulgeolekut. Lisaks loob see ühendus tugevama seose Saaremaa ning Mandri-Eesti ja Läti võrkude vahel, tagades energiajulgeolekut saarel.

Planeeringuala ja trassialternatiividega saab tutvuda [kaardirakenduses](#), mida jooksvalt täiendatakse.

Lisateave, sh korduma kippuvad küsimused (KKK) ja info selle kohta, kuidas toimitakse erakinnistut läbiva elektriliini valituks osutamise korral, on selgitatud planeeringu kodulehel: [Eesti-Läti neljas elektriühendus | Riigiplaneering](#).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Ivari Rannama

juhataja

Maa- ja ruumipoliitika osakond

Monika Korolkov

+372 5884 7055 monika.korolkov@mkm.ee